

Strategi

Danmarks Miljøportal

Opdateret den 15.02.2018

Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark

Forord

Danmarks Miljøportal er et fællesoffentligt partnerskab mellem KL, Danske Regioner og Staten repræsenteret ved Miljø- og Fødevarerministeriet. Danmarks Miljøportal blev oprindeligt dannet for at videreføre de amtslige miljødata. Denne mission er lykkedes. Danmarks Miljøportal er nu i fuld gang med at understøtte, at de offentlige myndigheder kan høste gevinsterne ved brugen af den unikke fælles datainfrastruktur, som er opbygget samt at denne også kan nyttiggøres af borgere og virksomheder.

Den Fælles Offentlige Digitaliseringsstrategi fra 2016 - 2020 sætter fokus på de områder, som Miljøportalen arbejder med. Der er tre fokusområder: 1) Det digitale skal være let, hurtigt og sikre god kvalitet, 2) Offentlig digitalisering skal give gode vilkår for vækst, 3) Tryghed og tillid skal i centrum. Det er alle områder, som Danmarks Miljøportal arbejder på i sammenhæng med portalens kerneopgaver. I mange henseender er Danmarks Miljøportal et mønstereksempel på samarbejde på tværs af myndigheder om genbrug af data og udstilling af data til borgere og virksomheder.

Danmarks Miljøportals succes afspejler sig i en meget kraftig stigning i forbruget af de ydelser, som Miljøportalen leverer. I 2017 havde Miljøportalen over 5 millioner besøg. Den stigende brug af Miljøportalens ydelser fører til stigende udgifter. Der er derfor behov for at finde forretningsmodeller med øget indtægtsdækket virksomhed. Kun derved vil Miljøportalen være i stand til at hjælpe med at udnytte de mange uudnyttede potentialer og muligheder, der stadig findes både hos offentlige myndigheder, blandt borgere og hos virksomheder.

Denne strategi er derfor tænkt som en rammeskabende strategi, hvor samspillet mellem behov og udvikling af forretningsmodeller vil bestemme, hvor Miljøportalen kan skabe størst værdi. Det er planen, at fokusområderne tilpasses en gang om året for at prioritere indsatserne.

Mission

- Danmarks Miljøportal er den unikke indgang til Miljødata i Danmark og bringer data i spil, så de skaber mest mulig værdi for myndigheder, borgere og virksomheder i Danmark

Vision

- Danmarks Miljøportal er anerkendt som et mønstereksempel på et fællesoffentligt samarbejde, som skaber værdi for myndigheder, borgere og virksomheder.
- Danmarks Miljøportal er anerkendt som en effektiv IT drifts- og udviklingsorganisation indenfor databaser, som gør det let at forbedre datagrundlaget, få data ud og lave slutbrugerløsninger.

Gevinster

Danmarks Miljøportal arbejder for:

- at forbedre forvaltningsgrundlaget for myndighedernes afgørelser.
- at effektivisere myndighedsvaretagelsen ved at gøre det lettere at indberette, hente og sammenstille miljødata.
- at forbedre borgernes og virksomhedernes adgang til miljødata.

Fokusområder

Danmarks Miljøportals opgaver er struktureret i fem fokusområder:

På de følgende sider er de fem fokusområder beskrevet.

1. Bedre datagrundlag

Status

Danmarks Miljøportals databaser er de autoritative databaser indenfor miljø- og naturområdet i Danmark. Eksempelvis er der registreret 7 mio. artsfund i Naturdatabasen, ensartede og landsdækkende oplysninger om jordforurening indberettes i Jorddatabasen, og oplysninger om overfladevand indberettes i Overfladevandsdatabaserne. Databaserne består af data indsamlet på tværs af de offentlige myndigheder i kommuner, regioner og stat og er samlet i strukturerede datasæt. Denne centrale databaseinfrastruktur er unik.

Hvor er vi om tre år

Om tre år er indsamling af data fra offentlige myndigheder professionaliseret yderligere, så de indberettede data er bedre strukturerede, er af højere kvalitet og er kvalitetsdeklarerede ud fra et brugerperspektiv. Denne forbedring er sket ved indførelsen af bedre arbejdsgange, bedre validering, mere ensartet og mere automatiseret kvalitetssikring og tilretning af databaser - så de eksempelvis kan modtage målinger fra automatiske overvågningsstationer. Desuden er der sket en udvidelse med flere data, så den unikke samarbejdsstruktur og IT infrastruktur i Danmarks Miljøportal udnyttes af endnu flere. Dette har bevirket, at den samlede værdi af de data der findes hos Miljøportalen, er steget betragteligt.

Initiativer

- a) Bedre beskrivelse af datastrukturen i Danmarks Miljøportal via udarbejdelsen af logiske datamodeller, dataspecifikation og fælles standarder på tværs af fagområder.
- b) Øget fokus på opdatering af data og kvalitetsdeklaration af data.
- c) Afdækning af mulige samarbejdsstrukturer og forretningsmodeller så virksomheder og borgere kan aflevere data til Miljøportalen.
- d) Alle nye systemer er udstyret med fuld sporbarhed og de nye systemer anvender i stigende grad automatiseret kvalitetssikring, som sikrer hurtig, ensartet og høj datakvalitet med brug af færrest mulige ressourcer.

2. Bedre adgang til data

Status

Danmarks Miljøportals databaser bliver brugt i stadig stigende omfang. Der er over 100 systemer, som integrerer op mod Miljøportalens systemer. For eksempel er de jordforureningsattester, som indgår i ejendomshandler, baseret på data fra Danmarks Miljøportal, og Danmarks Arealinformation har over 100.000 unikke besøgende om året, fordelt på ca. 50 forskellige målgrupper.

Hvor er vi om tre år

Brugen af data fra Danmarks Miljøportal er steget markant. Det skyldes, at det er blevet lettere at få adgang til data, at data er blevet kvalitetsdeklarerede, en fælles datamodel er udstillet, bedre metadata beskrivelser er tilgængelige og der er udviklet forretningsmodeller og tekniske løsninger i samarbejde med dataaftagere - således at data udstilles på en måde, der giver størst mulig værdi. Danmark er derfor godt på vej til at blive foregangsland i verden i forhold til brugen af miljødata, ikke kun i forhold til natur, miljø og myndighedsvaretagelse, men også i forhold til vækst og innovation.

Initiativer

- a) Udbygning af udtræksmuligheder på alle datasæt, så det bliver markant lettere at søge i data, trække data ud og sammenstille data.
- b) Udarbejdelse af strategi for udstilling af data, herunder bedre udstilling af data og gennemtænkning af snitflader og konfigurationsmuligheder i forhold til specifikke behov i kommuner, stat og regioner.
- c) Udarbejdelse af forretningsmodel og tekniske løsninger til eksterne dataaftagere eksempelvis rådgivende ingeniørfirmaer, forskningsinstitutioner, IT virksomheder og andre omkring adgang til miljødata målrettet deres behov.
- d) Facilitering af øko-miljø for software-løsninger til visualisering af data

3. Bedre slutbrugerløsninger

Status

Miljø- og Naturområdet er kendetegnet ved mange små specialiserede løsninger, som umiddelbart ikke taler sammen, og som har en relativ lav brugervenlighed. Det gør det svært for ledelsen i nationale, regionale og kommunale myndigheder at få overblik over opgaverne, at rokere medarbejdere og trække data ud. De faglige medarbejdere oplever for lav brugervenlighed, og at de i løbet af en dag skal arbejde i mange forskellige systemer, der er forskelligt bygget op. Det skyldes blandt andet, at der er utilstrækkelig koordinering og integration af funktionaliteter og systemer udviklet af private IT firmaer, stat, kommuner og regioner samt Miljøportalen. Ovenstående fører til en ikke optimal udnyttelse af ressourcer hos de parter, som udgør Miljøportalen.

Hvor er vi om tre år

Om tre år er brugervenligheden af nye løsninger fra Miljøportalen blevet bedre og der er skabt en mere sammenhængende IT infrastruktur på natur- og miljøområdet. Miljøportalen har understøttet dette ved at facilitere en proces og dialog omkring slutbrugerløsninger herunder identifikation af behov. Desuden har Miljøportalen lavet en gradvis omstrukturering af Miljøportalens systemer til et samlet systemkompleks, som gør det lettere og hurtigere at udvikle nye løsninger især i forhold til udtræk og sammenstilling af data. Miljøportalen udvikler og forbedrer stadig egne slutbrugerløsninger, såfremt parterne ønsker det, og der er finansiering til at lave brugervenlige løsninger.

Initiativer

- a) Gradvis opgradering af Miljøportalens systemer så de udgør et samlet systemkompleks med et ensartet brugervenligt design bygget på en moderne infrastruktur (PaaS), der udnytter mulighederne i såvel nye fællesoffentlige som cloudbaserede IT komponenter.
- b) Bedre behovsafklaring som sikrer større træfsikkerhed ved nyudvikling eller ændringsønsker indenfor Miljøportalen.
- c) Hjælpe med facilitering af samarbejde og dialog mellem private IT firmaer, IT afdelinger og slutbrugere i stat, kommune og regioner således at primære behov og gevinster defineres klarere og der etableres et porteføljeoverblik over både nuværende IT løsninger og IT løsninger under udvikling.
- d) Indtænke behovene for nye teknologier i forhold til IoT (eksempelvis automatiske loggere), droner/billedgenkendelse, automatisk kvalitetssikring, machine learning og e-dna/nontargetted analyser ved udvikling af nye løsninger.

4. Bedre it-drift og udvikling

Status

Danmarks Miljøportal har udviklet sig til at være et af Danmarks største databasefællesskaber. I 2017 havde Miljøportalen omkring 400 servere og omkring 100 systemer, som integrerer op mod Miljøportalens databaser. Det forventes at trækket på Miljøportalen vil være kraftigt stigende i de kommende år. Det er derfor vigtigt, at drift, support, vedligehold og udvikling professionaliseres og effektiviseres yderligere.

Hvor er vi om tre år

Om tre år har Danmarks Miljøportal effektiviseret og professionaliseret drift, support og vedligehold betydeligt således at disse omkostninger kan holdes på et meget lavt niveau på trods af et kraftigt stigende træk på data. Samtidig er der sket en reduktion i udviklingsomkostninger, udviklingstid og risici med op til 30 % som følge af øget brug af standardkomponenter og en professionalisering af processen fra identifikation af behov over udvikling til leverance af en gennemtestet løsning.

Initiativer

- a) Yderligere Professionalisering af sekretariatet som en IT drifts- og udviklingsenhed med fokus på databaser bl.a. gennem øget fokus på IT sikkerhed og persondatabeskyttelse
- b) Opgradering af kompetencer indenfor projektledelse, test og IT drift i sekretariatet samt bedre og mere transparent governance struktur gennem værktøjsunderstøttelse af processen.
- c) Professionalisering af projektledelse og forretningsudviklingskompetencerne således at eksisterende og nye ydelser leveres målrettet brugernes behov og betalingsvillighed.
- d) Mere effektiv brug af Cloud-infrastrukturen og samling af kontrakterne på færre leverandører, som kan indgå i et innovativt fællesskab med Miljøportalens faste ressourcer.

5. Bæredygtige forretningsmodeller

Status

Miljøportalens aktiviteter er finansieret gennem en fast fordeling af cost fordelt efter ejerskab, dvs. 45 %/45 %/10 % til hhv. KL, staten og regionerne. Den samlede finansiering har siden etableringen været støt faldende med 2 % om året foranlediget af statslige budgetforbedringskrav. Det betyder, at Danmarks Miljøportals budget er faldet med ca. 15 % siden etableringen i 2007 - samtidig er der sket en kraftig stigning i de ydelser der leveres.

Det er lykkedes, fordi Danmarks Miljøportal har høstet store gevinster ved at effektivisere driften i skyen og Miljøportalen er nu i gang med at reducere udviklings- og vedligeholdelseskostningerne yderligere. Men det er ikke længere tilstrækkeligt. Da Miljøportalens ydelser er gratis, er der i dag ikke noget naturligt incitament for mange interessenter til at overveje, hvordan eller hvor meget man trækker på Miljøportalens ydelser og hvilket serviceniveau, der er absolut nødvendigt.

Miljøportalen har derfor en potentiel strukturel ubalance i budgettet, hvor omkostninger drives af brugerne uden at Danmarks Miljøportal p.t. har tilstrækkelige styringsmuligheder hverken på omkostnings eller indtægtssiden.

Hvor er vi om tre år

Om tre år har Danmarks Miljøportal implementeret forretningsmodeller, som sikrer en øget andel af indtægtsdækket virksomhed og adfærdsregulering af brugen af ydelser. Hvilket betyder at Miljøportalen har kontrol over omkostningerne og indtægter. Dette er sket i et aktivt og frugtbart samspil med aftagere af Miljøportalens ydelser, således at Miljøportalens omdømme som en serviceorienteret og værdiskabende organisation er blevet fastholdt og styrket. Miljøportalens evne til proaktivt at bringe data i spil, så de skaber størst mulig værdi for myndigheder, borgere og virksomheder i Danmark, er derved blevet styrket.

Initiativer

- Implementering af Indtægtsdækket Virksomhed for levering af ydelser til eksempelvis rådgivere, softwareleverandører, data brokere og offentlige myndigheder.
- Etablering af en transparent struktur omkring levering af ydelser og de forbundne omkostninger, som sikrer en fornuftig adfærdsregulering og et klart prioriteringsoplæg til bestyrelsen om, hvad der kan dækkes af basis-budgettet og hvorfor til myndighederne indenfor partnerskabet
- Implementering af principper og procedurer til håndtering af indtægtsdækket virksomhed, som sikrer at det nye fokus på indtægtsdækket virksomhed ikke medfører væsentligt øget kompleksitet IT mæssigt og organisatorisk i sekretariatet.
- Afsøgning af muligheder for finansiering gennem deltagelse i projekter under eksempelvis Innovationsfonden og EU, midler fra fonde samt samarbejde med internationale partnere om brug af Miljøportalens ydelser eller udvikling af fælles ydelser